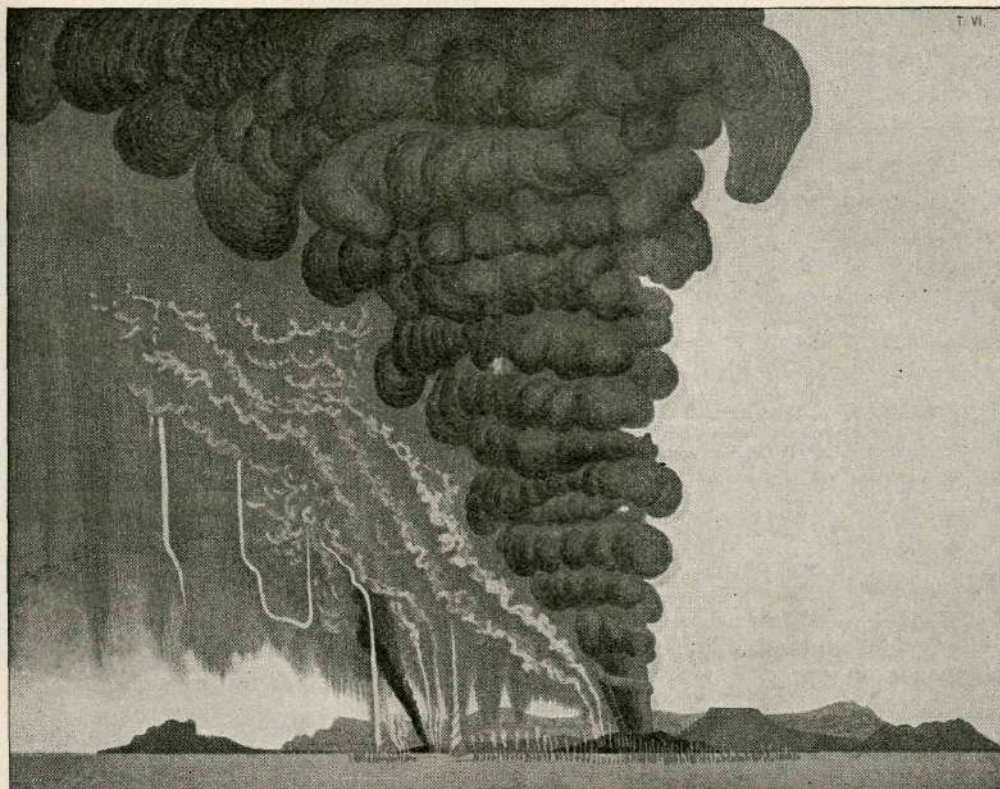

dviganja (Erhebungstheorie) in teorija nasipanja (Aufschüttungstheorie). Ustanovitelja prve teorije sta Leopold Buch in Aleksander Humboldt; Dufrenoy in Elie de Beaumont sta jo pa izpopolnila do skrajnosti. Ta teorija uči, da so nastali vulkanski stožci na ta način, da se je kos zemeljskega površja mehurju podobno napihnil; vodoravne zemske plasti so se torej vzdignile in postavile poševno okoli

izbruhnili v noči med 28. in 29. septembrom 1759. sredi najrodovitnejše planjave. Okoličani so pripovedovali, da so se tla mehurju podobno napihnila. To je lahko umevno: ljudje so zbežali na neko višino, ki je bila 2260 črevljev visoko nad ravnino, iz katere je izbruhnili ognjenik, in odtod pač niso mogli z gotovostjo opazovati vsega dogodka. Tudi tla okoli Jorulla ne kažejo, da bi se bile mehurju podobno zvišale zemeljske plasti.

NASTANEK JURIJEVEGA OGNJENIKA V EGEJSKEM MORJU
MESECA FEBRUARJA 1866.

navpične osi. Za dokaz so navajali poševno lego plasti na vulkanih ter žlebkaste radialne poke in grape.

Nekateri pristaši te teorije so iskali dokazov tudi v historičnih poročilih, toda zaman. Popis, ki ga beremo pri Ovidiju iz klasičnega starega veka o postanku ognjenika na polotoku Methana na severnem obrežju Peloponeza, ne more biti nikak dokaz. Prav zanimiv je postal Jorullo v Mehiki, ki je

Če bi nastale vulkanske gore tako, da bi se dvignile vodoravne plasti in se poševno postavile okoli navpične osi, bi morali videti tudi vulkanov, ki bi vsaj v vznožju obstajali iz nevulkanskega materiala. Tega doselej še niso našli. Vsi ognjeniki obstojajo le iz snovi, ki so prišle po izbruhu iz zemeljskih globočin na površje. Odločen dokaz proti teoriji dviganja nam podaja tudi dejstvo, da sploh ne more nastati nobena zvonu ali